

Moralister för sexuell

Ett antikvariatsfynd från sextalet, Lars Ullerstams "De erotiska minoriteterna", föranleder Jacob Rennerfelt till melanokoliska reflektioner. Dåtiden framstår i järt kontrast mot dagens nymoralistiska stormvåg.

DEBATT

Sextaletet förknippas med sexuell frigörelse. Sex upphörde att vara något fullt och snyggt, som endast hade till uppgift att garantera mänskanskortplantning. Nu skulle det vara kul, tyckte man.

En känd kvinnlig sexualdebattör talade om sex "för vänkaps skull". Den politiska kampanjen inriktades på bättre sexualundervisning, mot censur, tolerans mot homoseksuella och för en friare syn på sex över huvud taget.

Det var då. Nu har pendeln svängt. Ny-moralismen tycks vara över oss. Porrflimer är skadligt och framträdande politiker talar automatiskt om våldtäkt så fort en kvinna har sex på film. Sexualbrotskommittéen vill förbjuda posering på sekdklubbar som Tabu (kan vi låta på att näringssminister Björn Rosengren stoppar förslaget?).

Ett nej är inte längre ett nej

Det tummas också på rättsäkerheten, som när samma kommitté vill renna ut vanmäktbegreppet för att garantera fler fallanför domar. Ett nej är inte längre ett nej. För det behövs inte längre ett nej, så att säga. Vi har nu en tämligen enad front för forbudsivrare. Då som nu sällar sig moderaterna till de inskränkta skara, även om de inte lika ledande idag som på sextaletet. Moderkvinnornas Beatrice Ask hävdar med tvär-säkerhet att den "glada horan" inte existerar och verkar närmast tycka att prostitution är det sätt som slaveri. I vissa avseenden tycks det därför som om man kan tala om

sexuell backlash, fjärran från det upplysta samhället som den unge psykiatrikern Lars Ullerstam eftersträvade i sin bok "De erotiska minoriteterna".

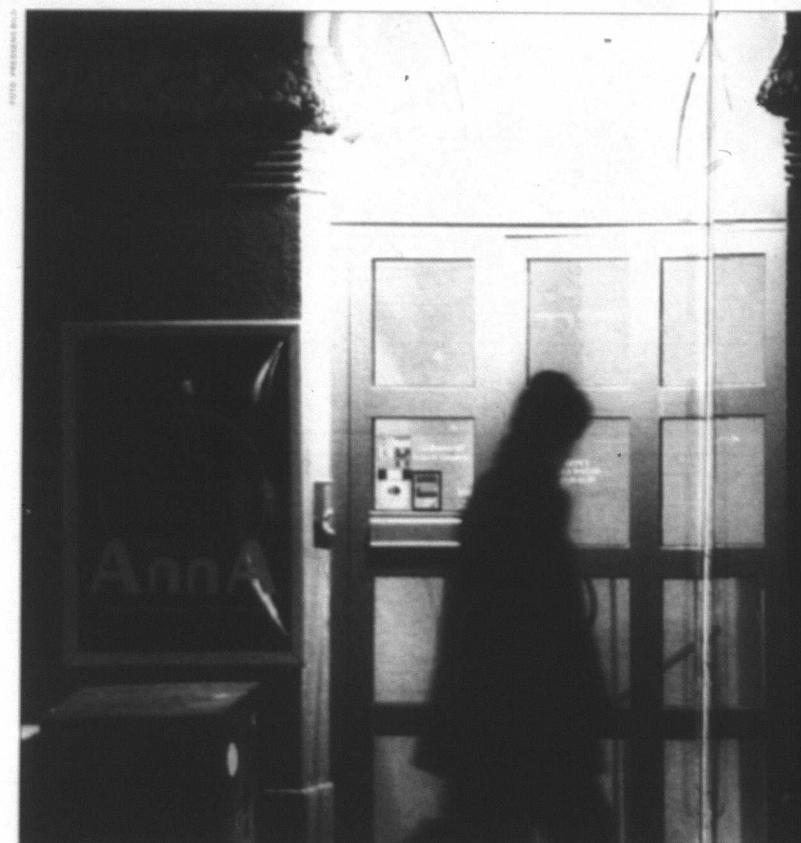
Boken utgjorde ett centralt inslag i sextalets debatt och blev en succé som bland annat översattes till många språk. Ullerstam var kritisk till att de sexuella frigörelsen reserveras för de heterosexuella. Sverige utgjorde, enligt Ullerstam, ett erotiskt privilegierat samhälle och han försvarade de erotiska minoriteterna – det vill säga i stort sett alla andra sexuella läggningars – rätt till njutning.

Boven i dramat

Ullerstams irlska rikta siktade in sig både mot omgivningens diskriminering och statsmaktenens diskriminering av de sexuellt avvikande. Men kristendomen var den stora boven i dramat. "Den som har en pigrer sexualdrift och räkar bli född i en kristen välfärdsstat har trotsigt haft en särdeles otur", konstaterade han och ansåg att det var bättre statt i främmande kulturer och under antiken där man hade en mer fördomsfri inställning.

Ullerstam vägrade inte för det mest kontroversiella. Aven om han inte försvarade, så visade han åtminstone viss förståelse för pedofilerna. Med stöd av två kvinnliga forskare hävdade han att barnet snarare tog skada av "moderns hysteriska och bigotta reaktion" än av den sexuella kränkningen.

Ullerstam tyckte att pedofilernas sexualnöd

Pendeln har svängt - från en fri syn på sex till en nymoralism, skriver Jacob Rennerfelt. Ett exempel, förljude posering på sekdklubbar.

anser ha

skulle komma att söka sig till detta "människovärande yrke" och föreslog att personalen skulle kallas för "erotiska samariter".

Stora delar av Ullerstams tankar har nutidsrelevans. Med undantag för de homosexuella, som redan Ullerstam konstaterade

var de
kan m
mång

Ung mans färd mot döden

I april 1992 liftade Christopher Johnson McCandless till Alaska och vandrade ensam ut i vildmarken norr om Mount McKinley.

Fyra månader senare påträffades hans döda kropp. Jon Krakauer berättar historien i *In i vildmarken*.

McCandless försöker frigöra sig från en dominerande fader och längtar efter ett naturligare liv. Känslosmässig läsning av Tolstojs och Thoreaus väcker drömmen om det "sanna"livet nästanom bortom Fortsamerikas välvänta gräsmattor och trista grillpartyn. Han går ut från universitetet som en av de bästa, men bryter kort därpå med sina föräldrar och forsvinner spårlost. Han följer en stor amerikansk tradition, pionjärändan, men han gör det på ett mer kompromisslöst sätt än de flesta. Kanske smittad av nietzscheans övermänniskofieber.

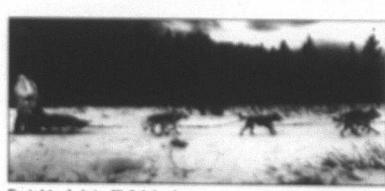
Vore det inte för att McCandless var en exceptionellt intelligent person, som gör ett outplänt intryck på alla han möter, skulle historien om hans liv och död inte vara såklart tänkvärd. Men hans jakt på oförskakade upplevelser var kompromisslös och ärlig, vilket gör honom

intressant som något av en idealtyp för alla dessa unga män som bryter upp från den bekväma civilisationen för att prova på att leva under ytterst primitiva och påfräste omständigheter, ibland under kortare perioder, ibland i åratål.

Formidoligen drevs Alex Supertramp, som han själv kallade sig, som alla andra "äventyrare" av en mörk energi. Det man kan fundera över är varför den i Alex fall måste gå hånd i hand med en dumdristighet, som gör att han inte utsträcker sig på ett adekvat sätt för att han är reell överlevnadschans.

"In i vildmarken" är fascinerande läsning, som behandlar eviga teman om mod, därskap, liv, död och den där längtan bort till något mer äkta; en hållning som naturligtvis lika gärna kan ses som ett uttryck för oförmåga att klara den vardagliga verklighetens tuffa krav. Krakauer har belyst en värld av längtan, febris civilisationskritik och närmast mystisk hänyckning. Om Alex Supertramp var en hjälte eller en "looser", är upp till var och en att avgöra.

KAI SVENSSON

En jakt på det oförskakade.

Folkupproret har startat

Kampen förs nu på bred front, i Danmark, i Finland, i Norge. I Sverige leds korståget av den nybildade organisationen Skriviop.

webbsidor tillhandahålls liksom den godkändknapp som erhålls efter granskning av organisationens experter.

Skriviop är inte i en intensiv värvningskampanj och har nu närmare 800 medlemmar. Medlem blir den som registrerar sig och avlägger medlemsmedlen som avslutas med "Så hjälpe mig SAOL!"

"Kampen lever i hela Norden", utropar föreningen och hänvisar till de finska kamraterna i Kampanjen Mot Skriv Fel, danska Folkefronten mot Udviging af Sproglig Omhu (omsorg) och norska Astronomet (f) Mot Ordförelsen.

Stöd kampen! Bli medlem! Besök hemsidan <http://skriviop.nu/>! Som någon skriver i sidans gästbok: "Ski bra sida!"

LENNART LUNDQUIST